

**POSELSTVÍ POSVÁTNÉHO SYNODU
PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE V ČESKÝCH ZEMÍCH A NA SLOVENSKU**

PASCHA KRISTOVA 2023

Duchovní otcové, bratři a sestry,

Vstal z mrtvých Kristus!

Úvod Janova evangelia, který čteme na liturgii Paschy, na první pohled nijak nesouvisí s událostí Kristova Zmrtvýchvstání. Proč ho tehdy otcové církve vybrali za hlavní čtení na liturgii tohoto „svátku svátku a slavnosti nad všemi slavnostmi“?

Vedlo je k tomu více důvodů. Zmíněný úryvek hovoří o Světle – Zdroji života, který ztotožňuje s jednorozeným Synem a Slovem Božím. Sv. Basil Veliký komentuje slova evangelisty Jana takto: čím je pro lidské oko slunečné světlo, tím je pro duši Boží Slovo. Hmotné světlo potřebujeme, abychom v něm mohli žít a vnímat svět kolem nás. Kristus je duchovní Světlo, které osvětluje ne naše tělo, ale celý náš život, „svou nehmotnou mocí naši nehmotnou mysl“.

Boží Světlo uvádí lidskou mysl „do veškeré pravdy“ (Jan 16:13), tj. přivádí člověka k poznání pravdy a odtud ho vede k svatosti. Ne náhodou se v pravoslavné ikonografii svatí zobrazují se svatozáří – symbolem jejich osvětlené mysli, která po očistění přijala světlo pravdy a směřovala k svatosti. Kristovo světlo je zdrojem poznání, které vede k spásné pravdě. Bez tohoto osvícení není možné zažít, okusit ani pochopit událost Kristova Zmrtvýchvstání.

Dalším důvodem, proč na svátek Paschy čteme právě tento úryvek z evangelia, je skutečnost, že hovoří o Božích dětech. Kdo jsou Boží děti? Jak se někdo může stát Božím dítětem? Všimněme si, že evangelista Jan před slovy o Božích dětech hovoří nejprve o těch, kteří se od Krista odvrátili a odmítli ho navzdory tomu, že byli vyvolení a povolání – má na mysli většinu izraelského národa.

Jeho slova o moci stát se Božími dětmi, přinesené Kristem a darované lidem, potvrzují dějiny církve. V průběhu staletí – tak jak církev pokračovala ve svém pozemském putování – se Božími dětmi stávali všichni, kteří Krista „přijali“ (Jan 1:12), tj. přisvojili si ho jako svého Spasitele a Vykupitele.

Mnozí lidé vysoko hodnotí Kristovo učení a nazývají ho „velkým mystikem“, „revolucionářem“, „reformátorem“, „učitelem lásky“ a podobně. Hovoří o něm uznávanými slovy, kterými mu podle svého názoru projevují úctu. Když mu však nepřiznávají jedinečnost, se kterou přišel na tento svět – jedinečnost jednorozeného Božího Syna a Slova – v konečném důsledku ho znevažují. Svátek Paschy je pro nás zvláštní možností, abychom projevili a vyznali svou víru v Krista jako jednorozeného Božího Syna, dokonalého Boha a dokonalého člověka.

Pamatujme na to, že jako křesťané nenásledujeme nějakého velikého člověka, mudrce nebo filozofa. Následujeme Božího Syna, který se kvůli nám stal Synem člověka. Právě toto bychom si měli uvědomit ve velký den jeho Zmrtvýchvstání, který je zárukou i našeho vzkříšení. Všichni, kteří jsme Božími dětmi nebo se jimi aspoň usilujeme stát, bychom v tento den měli pochopit, že ten, který vstal z mrtvých, připravil pro nás stejnou cestu – cestu vzkříšení duše a těla a zničení moci hříchu, rozkladu a smrti nad lidským rodem – cestu, která vede do věčného života v nekonečném světle jeho království.

Pro některé lidi celá účast na události Zmrtvýchvstání znamená obcházení chrámu dokola se zapálenou svíci v rukou jednou do roka a trpělivé vyčkání na posvěcení paschálních pokrmů. Taková formální a povrchní „zbožnost“ však nikdy nedovolí člověku, aby pochopil skutečný odkaz největšího svátku křesťanství. Víra takového člověka v každodenním životě je přesně jako plamínek svíce, kterou nese ve

svých rukou. Slabý plamínek svíce dokáže uhasit i ten nejmenší závan či fouknutí, a víru takového člověka – i ta nejmenší zkouška či neštěstí.

Na důstojné prožití dne svaté Paschy – nejvýznamnějšího křesťanského svátku – se připravujeme během čtyřiceti dní Velkého půstu prostřednictvím pokání a modlitebné askeze. Pochopení velikosti daru Boží milosti nás vede k tomu, že naše duchovní radost trvá následujících padesát dní. Ti, kteří se po bohoslužbách neděle Paschy opět na celý rok otočí zády Kristovi, jsou ve skutečnosti sami největšími nepřáteli své spásy.

Ne jeden den, ale celý svůj život bychom měli věnovat tomu, který za nás zemřel na kříži. Nejen slova vděčnosti, nejen dobré skutky, ale sebe samých bychom měli obětovat tomu, který za naši spásu neváhal zemřít. Bůh nepřijímá uctívání ze strachu ani plnění přikázání z donucení. Ale přijímá od nás, jestli každého člověka milujeme tak, jak ho miluje on – bezvýhradně a do konce.

Až se takto naučíme milovat bližní, náš svět se stane jiným – novým světem. Abychom to však mohli učinit, musíme zemřít – ale zemřít ne tělesnou smrtí nebo hroznou smrtí odloučení od Boha, ale smrtí zřeknutí se veškeré sebelásky. Až ze sebe shodíme jako starý, nepotřebný oděv každou sobeckou připoutanost k něčemu pomíjivému, tehdy k nám přijde Boží království „v moci“ (1. Korintským 4:20), a spolu s ním i vzkříšení a nový život – a my pochopíme, co znamenají slova apoštola Pavla: „Už nežiji já, ale žije ve mně Kristus“ (Galatským 2:20).

Nech nám letošní oslavy svátku Kristova Zmrtvýchvstání pomůžou v postupování po cestě, která sice někdy vypadá byť „úzká a těsná“ (Matouš 7:14), ale zaručeně vede do Božího království!

Vstal z mrtvých Kristus! Vpravdě vstal Pán!

† Rastislav

arcibiskup prešovský,
metropolita českých zemí a Slovenska

† Michal

arcibiskup pražský a českých zemí

† Simeon

arcibiskup olomoucko-brněnský

† Juraj

arcibiskup michalovsko-košický

† Izajáš

biskup šumperský